

pa prejema g. Fran Crnagoj, učitelj na Barju; prosimo pa, naj se plačuje naročnina naprej, kakor je navada pri drugih listih.

„Učiteljski Tovariš“ bo veljal z novim letom 4 gld. za celo leto, 2 gld. za pol in 1 gld. za četrt leta. Torej: Na svidenje v novem letu!

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gspđ. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-50 gld.; gđ. Konschegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđ. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđ. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Wessner Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, 1-50 gld.; gđ. Zupan Agneza, učiteljica v Ljubljani, 1-20 gld.; gđ. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Borovsky Julija, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Zem me Franja, učiteljica v Ljubljani, 0-90 gld.; gđ. Gusl Emilija, šolska voditeljica v Ljubljani, 1-20 gld. Živile! G. A. Likozar, nadučitelj v Preserji, 1 gld.

Učiteljski konvikt: Vesela družba pri zabavnem večeru „Gl. M.“ po gosp. E. Ganglu 2-20 K; gđ. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Konschegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, 1-80 K; gđ. Raunacher Ema, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Illerschitsch Franja, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Golf Klotilda, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Gidrich J., učiteljica v Ljubljani, 0-60 K; gđ. Wurner J., učiteljica v Ljubljani, 0-60 K; gđ. Kušar J., učiteljica v Ljubljani, 0-60 K; gđ. Wessner Marija, nadzorovalna dama v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Zupan Agneza, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Marout Marija, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Zem me Franja, učiteljica v Ljubljani, 1-20 K; gđ. Gusl Emilija, šolska voditeljica v Ljubljani, 1-20 K. Živile vrle kolegince ljubljanske, ki znajo tako krepko odgovarjati koleginci Janji! Le z združenimi močmi naprej! Gđ. Dovgan Marija, učiteljica v Zagorju pri St. Petru, nabrala v veseli družbi 3 K; gospod Rudolf Janko, učitelj v Vrabčah 1 K.

Novo ministerstvo se je dne 30. listopada tako-le sestavilo: Baron Gautsch predsedstvo in notranje zadeve; grof Latour naučni, Ruber pravosodni, Böhm-Bawerk finančni, Witte železniški, Körber trgovinski, grof Bylandt-Rheith kmetijski, Welsersheimb domobranski portfelj.

Osohne vesti. Dež. šolski svet kranjski je imenoval gđ. Avgusto Matanovič v Postojini za Ljubljano, gospo Franico Stepišnik v Grabovem za Mengiš, gđ. Marijo Clarici v Novem mestu za nadučiteljico istotam, gđ. Albino Sark v St. Rupertu za Novo mesto, g. Jos. Samido v Smuki za Polom, g. B. Andoljšeka v Dragi za nadučitelja v Mirnipeči in g. Frana Stefančiča v Črnomlju za Ribnico. G. Hofbauer Anton, vodja nemške šole v Vitanji, imenovan je nadučiteljem v Kamnici. G. Jurij Pilih, učitelj v Smarji na Paki, dobil je novoustanovljeno podružno (ekskurendo) šolo Skorno Novikloster, na njegovem mestu v Smartnem pa je začasnó nameščena gospica abiturijentinja Ana Zupančič. Nadučiteljem za dvorazrednico v St. Jerneju pri Poličanah imenovan je g. Josip Čeh, učitelj v St. Andražu v Slovenskih goricah. Pom. učitelj Ig. Strmecki prestavljen je iz Gomilskega k Sv. Francišku pri Ljubnem.

Bela žena. Umrli je v Lepoglavi g. Karol Jeranko, učitelj na Rečici. Sveti mu večna luč!

Privatni otroški vrtec v Kranju. Deželni šolski svet je dal okrajnemu šolskemu nadzorniku v Kranju, g. Andreju Žumru, dovoljenje, da ustanovi in vodi privatni otroški vrtec.

Šola za silo se ustanovi po sklepu dež. šolskega sveta v Stari Oselici.

Uredba učiteljskih plač na Štajerskem. Štajerski deželni odbor je izdal načrt zakona, na podlagi katerega se uredijo štajerskemu učiteljstvu na ljudskih in meščanskih šolah plače. Dotični načrt, ki ima za podlago personalno-razredni sestav, leži sedaj pri deželni vladi, da izreče o njem svoje mnenje.

Za germanizacijo poljskih okrajev v Prusiji hoče nakazati vlada še 100 milijonov mark.

Katerih žensk se največ omoži? Nemška temeljita statistika je dognala, da se je na Nemškem tekem zadnjih treh let pomohilo največ igralk, pevk in javnih plesalk, takoj za temi pridejo kuharice, sobarice in pestunje, za temi žurnalistke in stenografke, potem knjigovodkinje, končno pa učiteljice in guvernante.

Ali smejo učiteljice kolesariti? To vprašanje vzburja sedaj Pariz. Več učiteljic je bilo radi kolesarenja nakrat odpuščenih ali pa premeščenih. Obč. svetnik Larisse je zato napeljal proti dotičnim ravnateljstvom ostro spomenico. Da bi bili pariški ljudskošolski ravnatelji toliki filistri brez povoda, ni verjeti. Bržčas so kolesarile učiteljice v oblekah, ki je bila vendar malo preveč — moderna.

Andrej Turk, nadučitelj v p. v Št. Vidu na Dolenjskem — starosta slovenskih učiteljev — je praznoval dne 30. m. m. svoj 90. godovni dan, čvrst in zdrav na duhu in na telesu. Če pomislimo, kako dandanes učiteljstvo v najlepši možki dobi hira in umira, zasluži ta slučaj, da ga zabilježimo v našem glasilu, ker preteči utegne tudi sto in še več let, da bi ljudski učitelj doživel 90. leto. Častiti mož je postal l. 1832. učitelj ter dobil prvo službo v Trnovem v Ljubljani, šel potem v Metliko ter bil l. 1844. imenovan učiteljem v Št. Vidu, kjer uživa še danes zasluženi pokoj. S svojim delovanjem v šoli in izven šole v blagor naroda si je pridobil popolno zaupanje tamošnjega prebivalstva, kar najbolj spričuje, da je bil celih 29 let župan ter je v najhujših — v Vestenekovih časih — vedno uradoval slovensko. Vrlemu možu želimo od srca, da Bog blagoslovi večer njegovega življenja s trdnim zdravjem in zadovoljnostjo v čast in ponos svojemu sinu Hugonu ter v čast in ponos vsemu slovenskemu učiteljstvu. Na mnogaja leta!

Šolsko vodstvo v Štiriji je priredilo dne 28. m. m. šolsko veselico v proslavo imenndé Nj. Veličanstva presvite cesarice Elizabete namenom „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem postaja leto za letom občutnejše. Na Gorenjskem so zaradi pomanjkanja učiteljev že na devetih jednorazrednicah nastavljene učiteljice, kar je, seveda, **protizakonito**. Res je, da so te učiteljice nastavljene le začasno, ker bi se sicer morale dotične šole zapreti in vendar je bolje, da dobé otroci vsaj nekaj pouka, kakor pa nič. Vendar ta provizorij ne bo mogel obstati dolgo in odločilni krogi bodo naposled morali vendar priti do spoznanja, da se nedostajanju učiteljev mora čimpreje priti v okom. Naši kandidatje beže po dovršenih študijah službovat v sosedno Štajersko, ali gredo k vojakom, k pošti, ali kam drugam, ker jim je povsodi odprta lepša pot do kruha, kakor pa pri učiteljstvu. S tako nizkimi plačami, kakoršne uživa učiteljstvo na Kranjskem, še samec ne more shajati, kamo li družinski oče s kopico otrok. Izgovori: „dežela je revna“, „kje bomo jemali“ i. t. d. so že praobrabljeni. Šole so tu in v šole sodijo učitelji, ki so tako plačani, da brez skrbi za vsakdanji kruh posvetijo vse svoje sile šoli. S par tisočaki se pa to vprašanje ne bo dalo rešiti; tu bo treba globoko poseči v žep — **stotisoč** bo komaj zadostovalo in učiteljstvo bo napelo vse sile ter vporabilo vsa sredstva, da se to pereče vprašanje čimpreje reši ugodno za učiteljstvo in šolo.

Preveč učiteljic. Letos čaka blizu dvajset izprašanih kandidatinj na službo. Če pomislimo, da je v letošnjem četrtem letniku v Ljubljani 45, reci: **petinštirideset** gojenk, da jih je bržkone toliko tudi v Gorici in če jemljemo v poštev še privatno učiteljšče šolskih sester v Mariboru in zasobno učiteljšče pri Ursulinkah v Ljubljani, bo naposled tista kandidatinja, ki bo dobila službo, res srečna.

Kje tiči neki vzrok, da je učiteljic vedno več, učiteljev pa leto za letom manj? To pač ni težko uganiti.

Od vseh učiteljic, kar jih je v slovenskih pokrajinah, in teh je blizu 500, ima „Učiteljski Tovariš“ 85 naročnic! Če pa kdo misli, da imajo ostale kolegkinje „Popotnik“, se zelo moti. Žal, da te novice ne bodo čitale tiste „zavedne“ tovarišice, proti katerim je naperjena in jo bodo brale le tiste, katerim ni namenjena.

Si duo faciunt idem, non est idem. Koleginja „Janja“ se je z neko posebno slastjo lotila zadnji čas nas učiteljev, dasi za to nima nobenega opravičenega vzroka. Mogoče, da si išče po tej poti popularnosti, mogoče je pa tudi, da postopa tako iz sebičnosti, ker učiteljem za vzrejo in vzgojo otrok ne privoščijo nobenega novčiča, dasi vsak učitelj njej gotovo toliko dohodkov privoščijo, kolikor potrebuje on samo za svojo osebo. Gdč. Janja se opira vedno na besede: „Jednako delo, jednako plačilo.“ Stojte, gospica! „Si duo faciunt idem, non est idem.“ Pri našem delu se gre za končni, splošni

uspehi, ki ga doseže učitelj med narodom za narod. In ženska kot slabotno bitje ne more pri najboljši volji istega posla tako dobro izvršiti, kakor je izvrši mož.

Gdč. Janja piše našemu tovarišu to-le: „Gg. odborniki (deželni) pa utegnejo tako-le misliti: Učiteljice nas stanejo manj, storé pa isto — ergo: nastavimo učiteljice, kjer in koder mogoče! Po učiteljski smrti ni treba nikomur penzije plačevati i. t. d. i. t. d.* Živio, gospodična koleginja! Zdaj ste pa zadeli v črno! Se ceneje, kakor posvetne učiteljice so pa šolske sestre in druge redovnice, ergo (po Vaši logiki namreč): Na dan s samostanskimi šolami — zato, ker so ceneje! V prihodnje utegnute predlagati gg. deželnim odhormikom kot učitelje mežnarje, kajti le-ti bi bili še ceneji, ali pa še celo stare, doslužene korporale! Vidite, kako nepremišljeno bijete po lastnem stanu — iz zgolj sebičnosti!

Napaden „konvikt“. Gospica Janja se je v svoji „popularnosti“ lotila tudi našega konvikta, pa ne s podporo, ampak z napadom. Ni ji dovolj, da sama konvikta prav nič ne podpira, ni ji dovolj, da je sama nasprotnica šolskih zvezkov v prid učiteljskemu konviktu, ampak odvrnila bi rada vse kolegince, ki z veseljem delujejo v prid konviktu od tega blagega namena. V prvi vrsti moramo omeniti vse ljubljanske kolegince in z dežele je pa vseh skupaj, ki so naklonjene konviktu, nekaj čez dvajset. Vse te bi gdč. Janja spravila rada na svojo stran, češ, saj ne boste imele nobene koristi od konvikta, in vendar stoji v 19. številki našega lista črno na belem: „V učiteljski konvikt se bodo sprejemali proti primerni odškodnini tudi vpokojeni učitelji brez otrok in vpokojene učiteljice v popolno oskrb.“ Kakor pa pod božjim solncem ni nič nemogočega, se prav lahko pripeti, da bo gdč. Janja sama prosila te dobrote in prepričana naj bo, da ji bo odbor dragevolje vstregel ter jo ločil čimdlje od učiteljskih sirot in otrok, katerim je ona tako zakleta nasprotnica.

Nove ploščice (tablice) po načrtu g. mestnega učitelja Antona Razingerja bo izdala „Narodna Šola“. Založil jih bo naš trgovec g. Jos. Petrič ter daroval od iztržka jedno tretjino dobička „Učiteljskemu konviktu“. Kadar izidejo, bomo naše bralce že pravočasno obvestili.

Peresa v prid „Učiteljskemu konviktu“. Po nasvetu mestnega učitelja Jakoba Dimnika bo izdal g. Jos. Petrič v prid „Učiteljskemu konviktu“ posebna peresa z napisom: „Učiteljski konvikt v Ljubljani.“ Peresa bodo dvojne vrste. Prve vrste bodo imele obliko sedanjih „aluminium peres“, druge vrste pa obliko sedanjih „klapsovih peres“. Peresa I. vrste bodo veljala 85 kr. in II. vrste pa 40 kr. škatljica. V vsaki škatljici bo 144 peres. Škatljica v narodnih trobojnicah bo imela na pokrovu napis: Učiteljski konvikt v Ljubljani. Jos. Petrič. Ob strani bo pa zapisano: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Na ta naša peresa, ki bodo izšla meseca prosinca 1898. l., opozarjamo že danes vse somišljenike, da pravočasno opozoré narodne trgovce s šolskim blagom na njé. Kakor pri zvezkih, tako nam bodi tudi pri peresih geslo: Svoji k svojim!

Letošnji občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ obeta biti prav zanimiv. Razgovarjalo se bo tudi o „spomenici“. Somišljeniki in somišljenice, kojim je na srečo uredba naših plač, naj se zanesljivo vdeležé tega zborovanja. Po zborovanji skupni obed v Narodnem domu.

Samopomoč: Gospodarski program slovenskega učiteljsiva: 21.) Tvrdka F. P. Vidic & Comp. Tovarna lončenih peči in glinastih izdelkov, opekarna, zaloga stavbneke blaga v Prešernovih ulicah v Ljubljani. Od vseh naročil, katere pridobé tvrdki učitelji, dobi „Učiteljski konvikt“ od iztržka 5%.

Pri „Učiteljskem večeru“, ki ga priredi „Slov. učit. društvo“ dne 27. t. m. v mali dvorani Narodnega doma tovarišem in tovarišicam z dežele na čast, bo sodeloval iz prijaznosti sl. tamburaški zbor „Sokola“, sl. pevsko društvo „Slavec“ in baritonist g. R. Vrabl. Pričakovati je obilo zabave; torej: na mnogobrojno svidenje! Gosti dobro došli!

Številke govoré. Med vsemi stanovi ima bela žena v učiteljskem stanu najboljšo žetev. Statistika nas uči, da 70. leto svoje starosti doživi izmed učiteljev le 27% dočim jih doživi to starost izmed nižjih uradnikov 32%, izmed kupcev 35%, višjih uradnikov 35%, kmetov 40% in izmed teologov pa 42%. Hujše in hitreje pa kosi koščena roka med učitelji, kakor pa med učiteljicami. V zadnjih štirih letih umrlo je samo na Kranjskem 36 učiteljev in le 4 učiteljice. Te številke zopet jasno govoré, v kako žalostnih razmerah se nahaja možko učiteljstvo na Kranjskem! Skrb za vzgojo otrok in pomanjkanje najpotrebnejšega vsakdanjega kruha sta poleg trudapolnega dela učiteljuočetu vsakdanja gosta, ki mu niti po noči ne dasta toli potrebnega miru in počitka. Te žalostne gmotne razmere, v katerih živi kranjsko možko učiteljstvo, moraja omeščati vsakega, še tako trdosrčnega človeka. Naposled utegne tudi koleginja Janja priti do

spoznanja, da je treba učitelju kot rodbinskemu očetu vendar več plače, kakor pa učitelji samici.

Učiteljice imajo manjše dohodke kakor učitelji na Dunaju, v Avstriji p. Anizo, v Trstu, v Istri, na Koroškem, Tirolskem, Predarlskem, v Dalmaciji in na Češkem. V ostalih kronovinah imajo učiteljice navidezno sicer tako plačo, kakor učitelji, v istini pa ni tako, ker dobivajo učiteljice navadno službe nižjih plačilnih razredov. Na Štajerskem je še celo zakonita določba, na podstavi katere učiteljica kot samica ne sme dobiti službe prve plačilne vrste in v Gradcu so z namenom, da se pomaga več učiteljskim rodbinam, na vseh dekliških šolah nastavljeni možki voditelji.

Mestni šolski svet ljubljanski je sklenil, priporočati vis. e. kr. dež. šol. svetu, da bi se na izpraznjeno voditeljsko mesto na mestni dekliški osemrazrednici nastavil učitelj, a dež. šol. svet tega ukrepa ni odobril.

Dunajsko učiteljstvo dela sedaj krščanskim socialistom dovolj skrbi. Radi neusmiljeno odpuščenih učiteljev se je polotilo vsega učiteljstva na Dunaju veliko vznemirjenje, in na raznih krajih se vrše shodi, na katerih se označuje tiranstvo dra. Luegerja in njegovih somišljenikov. Dr. Lueger je nedavno rekel: „Die Lehrer können eine Meinung, aber keinen Willen haben“, ter naravnost zahteval, da so učitelji mutasto orodje brez lastnega prepričanja, brez lastne volje. Le pri volitvah naj gredo v ogenj za Luegerjance, sicer pa naj se ne ganejo. Ker pa tega nočejo, obsipajo jih sedaj antisemitski svetovalci, pa antisemitski časopisi s psovkami in — grožnjami. „Deutsches Volksblatt“ se na ves glas čudi, da se udeležujejo protestnih shodov tudi stari učitelji in celo ravnatelji. Kakor bi morali biti vsi stari učitelji in ravnatelji bojazljivi in neznačajni? Za odpuščene učitelje liberalni in socialistični časopisi pridno nabirajo podpore. Ali ni sramotno, da morajo inteligentni, izprašani učitelji živeti na Dunaji od ljudskih milodarov? Seveda sramotno za dunajsko vladajočo stranko antisemitov, ki se kažejo vredue sodruge svojih prednikov, židov.

Češko narodno šolstvo. Češka „Matica šolska“ razpolaga čez tolike vsote radodarnih doneskov, da re Nemci uprav tresejo pred požrtvovalnostjo češko. Kaj je proti temu njihov jetični „šulferein!“ Z začetkom tega šolskega leta vzdrževalo je to češko šolsko društvo 43 ljudskih šol z 115 razredi ter tolikimi učitelji; učencev je bilo 6859; nadalje 43 otroških vrtecov z 58 oddelki, 78 učiteljskimi osebami ter je bilo obiskujočih učencev 3520; vrh tega še 5 srednjih šol (gimnazij in realk) z 20 razredi, 49 učiteljev, 962 učenci. Podpiralo pa je društvo še mnogo drugih šol in zavodov, tako višjo obrtno šolo v Brnu i. dr. Država je prevzela od društva od sedaj dva gimnazija v svojo skrb, a 24 ljudskih šol prevzela je javna šolska uprava. Za svojega obstoja osnovalo je to blagodejno društvo 120 šol. Da, narodu, kateri ima tako blago srce in toliko smisla za narodni napredek, goditi se mora od dneva do dneva boljše.

Proti ženskemu šolskemu vodstvu. Občinski svet v Gradcu je sprejel v její dne 10. maj. srpana 1890. l. ta-le nujni predlog šolskega odseka: Občinski svet deželnega stolnega mesta Gradec se izreče za nastavljenje vseh šolskih voditeljskih mest v Gradcu z možkim učnim osebjem ter pričakuje od svojih zastopnikov v mestnem in deželnem šolskem svetu, da bodo z vso odločnostjo v tem smislu delovali in sicer iz nastopnih razlogov: 1.) Dohodki, ki so združeni z učiteljsko službo, so za vzdrževanje in vzgojo družine, oziroma otrok nezadostni. Šele dohodki šolskega voditelja so približno taki, da ta ni primoran truditi se s postranskimi opravili, ampak lahko vso svojo moč na svoj poklic obrača in da mu je mogoče tudi svojo rodovino živiti primerno okolnostim dotičnega kraja. Če bi se te redke službe, s kojimi so združeni vsaj deloma primerni dohodki, oddajale tu i tam tudi ženskemu učnemu oseboju, katerim iz lahko umljivih vzrokov ni treba skrbeti za družino, bi ne vzbudilo tako dejstvo le nevolje med učitelji, ampak bi jim gotovo pomanjšalo ali še celo udušilo veselje in navdušenje do stanu in škodilo bi se s tem tudi ljudskemu blagostanju in družbinskim interesom. 2.) Na čelu šole stoji učiteljica nima v občevanju s strankami v mnogih slučajih potrebne avtoritete. 3.) Tudi v Nemčiji, koja nam mora biti glede na šolstvo še vedno v vzgled, je na vseh voditeljskih mestih brez izjeme možko učno osebje. 4.) So voditeljska mesta pri vseh javnih uradih, do katerih imajo pristop ženske, nastavljena z možkim osebjem.

„Ljubljanski Zvon.“ Res je, da smo učitelji prav slabo plačani, da si ne moremo včas privoščiti niti najpotrebnejšega, ali vendar bi se morda semtertje kaj odrgalo, da bi se bolj podpirala naša — knjižna podjetja. To bi pač menda naše bede ne povišalo, ali bilo bi nam v toliko večjo zaslugo in čast! Med svet slovenskega razumnštva se štejemo, a lahko bi jih seštel na prste one, ki skrbno zasledujejo razvoj naše književnosti, one, ki si sami naročujejo kako slovensko knjigo, ali si spogajajo kak leposloven list. Oni,

ki bivajo v krajih, kjer so čitalnice, zadovoljuje se s tem, da se zatekajo v nje in tam semtertja kaj leposlovnega čitajo. Toda, taki naj bi pomislili, da ako prihaja v velik trg, ali manjše mesto samo po jeden iztis kakega leposlovnega lista, ki se pozneje utakne v omaro, kjer navadno sprtni, ali pa se proda na licitaciji, da ni to nič preveč imenitno in častno za poedince. V gledi bi nam morali biti v tem gospodje župniki, ki imajo tudi drugod na razpolago različnega čtiva, a vendar je vsak od njih naročen še posebej na njim upajajoče leposlovne in druge liste.

Le, ako je vsak sam zase naročnik, tedaj se podpirajo podjetja in s tem podpira nadaljni njihov razvoj! Kaj pa še-le oni, katere je usoda zanesla v odljudne kraje! Ti poznajo naše boljše liste komaj po imenu! K večjemu, da si semtertja izposodijo morda „Dom in svet“ od župnika! — Zlasti v zdanji dobi, ko se je začela prava gonja po naprednih leposlovnih listih in knjigah, moral bi vsak učitelj poseči vmes, saj se vendar tako radi imenujemo „napredne“! Posebno je „Ljubljanski Zvon“ list, ki bi delal čast še drugim večjim narodom, kakor je naš in ki teži vedno za napredkom. Ali koliko ima učiteljev naročnikov? Pozabimo njegovih nekdanjih morebitnih žaljenj, ne bodimo v tem oziru preostroji, ampak računajmo s svetom in pokažimo mu, da smo zares napredni tudi v dejanju!

Blizu se konec leta, treba se bode naročati na razne liste. Zdromite se torej, tovariši, in podpirajte naša domača knjižna podjetja in razen stanovskih, tudi še naše napredne liste, zlasti „Ljubljanski Zvon“, na kateri bi moral biti naročen vsak zaveden učitelj; prav tako, kakor je naročen na „Dom in svet“ malone vsak župnik! Tisti goldinarčki se pač pozabijo v umetniškem užitku, ki nam ga „Zvon“ podaja v obilici.

Da bi ne bile te besede „glas vpijočega v puščavi!“ Naročajte in agitujte!*)

Iz „Vdovskega učiteljskega društva“. Odbor je imel dne 2. t. m. sejo, pri kateri se je poleg nekaterih slučajnosti rešila tudi prošnja nekega člana za posojilo 200 gl. in sicer negativno.

Slovensko učiteljstvo in slovenska književna podjetja. Vsak omikanec, vsak rodoljub uvažuj književnost kakor bistven činitelj narodove prosvete in napredka njegovega! Ako pa je tako, potem je kupovanje dobrih knjig in časopisov naravna dolžnost vsakega omikanega rodoljuba“. A. Aškerc.

Učiteljski stan se prišteva omikanim stanovom in kot taki smo dolžni, podpirati kakorkoli slovenska književna podjetja, če hočemo, da nam bo narod naš priznal, da smo res omikani, da smo pravi rodoljubi, — da se zavedamo svojega poklica! V koliki meri pa izvršuje slovensko učiteljstvo to svojo stanovsko in narodno dolžnost, nam pričajo te-le številke! Naš prvi slovstveni zavod „Slovenska Matica“ ima med učiteljskim stanom 343 udov in sicer 308 učiteljev in le 35 učiteljic. — „Ljubljanski Zvon“ ima med svojimi naročniki samo 24 učiteljic, a 164 učiteljev. — „Slovenski Narod“ si naročuje 137 učiteljev in samo 3 učiteljice. — „Učiteljski Tovariš“ podpira 600 učiteljev in le 85 učiteljic. Nekako tako razmerje bo brzkone tudi pri „Popotniku“ in drugih slovenskih književnih podjetjih.

Cepprav pogrešamo pri teh številkah še mnogo zavednih in naprednih slovenskih učiteljev, moramo vendar priznati, da učitelji, ki morajo ob svojih pičlih plačah živeti in vzrejati tudi svojo rodovino, storé v tem pogledu, kar morejo; nikakor pa ne moremo zapisati tega priznanja svojim kolegijam, in izpod peresa nam sili ostra beseda, katero pa za danes zadržujemo — saj govoré številke! Kako neki bo tolmačil te številke naš slavní pesnik Aškerc in kako naš narod, o tem naj blagovoli premišljevatí koleginja Janja ter postaviti to točko na dnevni red prihodnjega shoda učiteljic!

— „Glasbena Matica“ je praznovala dne 8. t. m. 25. letnico svojega obstanka. Opoldne je bila slavnostna odborova seja, zvečer pa velik jubilejski koncert, pri kojem so se izvajale skladbe naših prvih skladateljev. Ni naš namen, opisovati to slavlje nadrobno, ampak omenimo samo s par besedami, koliko zaslug si je steklo slovensko učiteljstvo za „Gl. M.“ samo in posebej še za jubilejski koncert.

Zgodovina „Gl. M.“ nas poučuje, da bi brez slovenskega učiteljstva tega zavoda danes ne bilo. Prva misel o ustanovitvi „Glasbene Matice“ se je porodila v glavi ljudskega učitelja Kučarja iz D. M. v Polji in prvi koncert prirediti je bilo mogoče „Gl. Matici“ le s pomočjo slovenskega učiteljstva, ki se je priredil za časa vse-slovenskega učiteljskega shoda dne 23.—26. kimovca 1872. l. Duša nadaljnjemu razvoju „Gl. M.“ je bil učitelj Sr. Stegnar. Danes je ravnatelj zavoda bivši učitelj; koncertni vodja je sin ljudskega učitelja in v odboru so štirje učitelji.

*) Učiteljstvo bo dobivalo od novega leta naprej „Ljubljanski Zvon“ za znižano ceno in sicer za 4 gl. na leto, 2 gl. za pol leta. Uredn.

Pri slavnostni odborovi seji je bilo poročilo tajnika učitelja najbolj zanimivo in jedrnat. Pri jubilejskem koncertu so izvajali učitelji glavne točke. Prvo violino je igral učitelj, na violoncelu je godel bodoči učitelj, med pevci solisti si zopet videl in slišal učitelja. Venec učiteljskega sodelovanja in sodelovanja je pa spletel jubilejskemu koncertu naš vrli tovariš g. E. Gangl s svojim prologom v vezani besedi, kojega je sam tako točno in s tako navdušenostjo deklamoval, da mu je priredilo občinstvo burno ovacijo. Pozdravilo ga je takoj pri nastopu in po končani deklamaciji ga je opetovano poklicalo na oder. Če sploh komu izmed nas, veljajo gotovo njemu besede: „Kje tak je še med nami?“

Kakor pri „Gl. Matici“, tako deluje slovenski učitelj tudi pri vseh drugih narodnih društvih, tako v mestu, tako na deželi. In to je prav, saj to delo učiteljevo za narod med narodom je v najtesnejši zvezi z njegovim poklicem v šoli. Ko bi se še naše kolegije hotele skoraj vzdramiti na tem polji ter se pridružiti svojim kolegom! Koleginja Janja: Hic Rhodus, hic salta!

Stenski koledar. V zalogi g. Ivana Bonača je ravnokar izšel jedini slovenski stenski koledar, kateri stane 25 kr., s pošto 35 kr. Koledar je jako ličen; za vsak dan je mesto za male beležke, vrh tega pa obsega tudi poštni in brzojavni tarif ter lestvico za določitev kolkovine. Priporočamo ta koledar prav topla, zlasti pisarnam.

Novosti. V Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergovem založništvu so izišle te dni nakrat tri nove šolske knjige in sicer: S. Rutar: Zemljepis za spodnje in srednje razrede avstrijskih srednjih šol. Cena mehko vezani knjigi 2 K, trdo vezani 2 K 40 h. — A. Kaspret: Zgodovina srednjega veka. Cena trdo vezani knjigi 2 K, mehko vezani 1 K 60 h. — P. pl. Renzenberg: Ženska ročna dela. Cena trdo vezani knjigi 1 K 80 h. Več o teh lepih knjigah prihodnjic.

Povesti. Spisal dr. Ivan Tavčar. II. zvezek. V Ljubljani. Založil pisatelj. Tiskala Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1897. Cena mehko broširanemu zvezku 1-20 gld., v platno vezanemu 1-50 gld., v finem platnu pa 2 gld. 10 kr. O teh povestih prinesemo čimprej daljšo oceno, za danes jih kar najtopleje priporočamo slovenskemu učiteljstvu.

Ilustrovani narodni koledar za l. 1898. Uredil in izdal Dragotin Hrbar v Celju. Na čelu nosi koledar krasno sliko nadvojvode Ivana, dobrotnika Stajerske in podoba našega cesarja ter spis: „Petdesetletni jubilej vladarstva presvitlega cesarja Frana Jožefa I.“ V zabavnem delu so opisani in slikani naši umrli zaslužni možje: Luka Jeran, dr. Fran vitez Miklosich, Simon Robič, Janko Kersnik, Ljubljanski knezoškof Tomaž Hren i. t. d. Več krasnih slik in opisov. Cena elegantno vezanemu izvodu 1 gld., broširanemu 70 kr., s pošto 10 kr. več. Priporočamo ta krasni koledar prav topla.

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Za „šolski muzej“ vposlalo je „učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ 10 gld.

Nekatera društva, ki imajo malo članov, so izjavila, da ne morejo prispevati svote 10 gld., ker je za njihove razmere buje previsoka. Direktorij „Zaveze“ se je o tej zadevi posvetoval, ter sklenil, da naj ona društva, ki imajo do dvajset članov, prispevajo samo po pet, druga društva pa, katera imajo nad dvajset članov, pa po deset goldinarjev, s pridržkom, da temu sklepu naknadno pritrdi upravni odbor „Zaveze“, oziroma prihodnja glavna skupščina.

Slavna društva torej se jedenkrat nujno pozivljamo, da nam v smislu tega sklepa pošljejo dotične zneske vsaj do 1. svečana meseca 1898. leta. Direktorij.

Veselavni deželni odbor prosimo, da se naj bi v smislu zadnje točke „spomene“ izvolila v definitivno ureditev učiteljskih plač v vojvodstvu Kranjskem enketa, v katero naj bi se pozvali tudi zastopniki „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.“

Koroške učiteljice so vložile na deželni zbor prošnjo, da bi se i njim odmerile take plače, kakoršne dobivajo učitelji, a deželni zbor te prošnje ni uslišal.

Zahvala. Odboru „Narodne Šole“ izreka podpisano šolsko vodstvo najtoplejo zahvalo, ker je le ta blagovolil priskrbeti tukajšnji šoli za jako majhno svoto denarja prav obilo šolskega blaga ter s tem pokazal, da se hoče novi odbor truditi vsestransko, da vstreže „Narodna Šola“ sosebno iz zaloge g. Petriča ljudskim šolam.

Vodstvo ljudske šole v Velesovem, dne 8. grudnia 1897.

Jos. Petkovšek, šolski voditelj.